

nemcsak ismeri a szocialista pedagógia törvényeit, de alkalmazni is tudja azokat, s akinek a tanítványaival való kapcsolata minden tekintetben kifogástalan, akit szeretnek és követnek. Vannak iskoláink — egyre nagyobb számban —, amelyek nemcsak élére állnak a nevelés és oktatás új módszereinek, hanem terjesztik is azokat és mind nagyobb eredmény jellemzi munkájukat.

Talán most könnyebb választ adni arra a kérdésre, hogy hol tart a mi pedagógiánk? Nagy meggyőződéssel valljuk: ott tart, ahol pedagógusaink.

Miklósvári Sándor

Környezetismeret: ipari és mezőgazdasági munka

A környezetismeret az iskolai reform szülötte. Az 1—4. osztály oktató-nevelő munkájában központi szerepet tölt be. A tantárgy anyaga lehetővé teszi, hogy hatékonyabbá tegyük a szocialista világnézetre való nevelést.

A tárgy korszerűsége elsősorban szemléletében tükröződik. Az iskolai oktatást közel hozza az élthez, az „életet” behozza az iskolába.

Az 1—4. osztályos tanulók egyre bővülő körben ismerik meg környezetüket. A szocializmus eszmekörén belül kiemeltünk néhány témakört, hogy az oktató-nevelő munka segítése céljából, osztályonként kidolgozott néhány órával javaslatokat adjunk.

A tanterv kimondja, hogy „a környezetből mindig az újat, az előremutatót figyeltesse meg, — a pedagógus — azt vizsgálja és vizsgálta a tanulókkal; olyan szokásokat fejlesszen ki bennük, amelyek a szocialista társadalom viszonyaira készítik fel őket.”

Hogyan lehet ezt megvalósítani?

Változatos módszerkombinációkra, a modern eszközök komplex alkalmazására van szükség. Tartalmilag és formailag is ezek együttes összhangja szükséges. Az ilyen oktató-nevelő munka az ismeretközlésben és megőrzésben egyaránt minőségi változást eredményez.

Erre szeretnénk néhány eljárást bemutatni.

A legproblematikusabbak a *feldolgozó órák*. Ezért az ipari és mezőgazdasági munka feldolgozásával és az úttörők életének megismertetésével kapcsolatban néhány *újszerű feldolgozást* mutatunk be. Az óravázlatokban szereplő séták, látogatás, TV-adások, diafilmek, felhasználása szervesen beilleszkedik az oktató-nevelő munkába. Így egy új sajátos oktatás módszerei, eljárásai alakulnak ki.

A 2. osztály környezetismereti anyagából a *Munkahelyek, foglalkozások* című témakört választottuk ki. A témakörből az *ipari munka* feldolgozása tanmenetileg:

1. Tanulmányi séta egy építkezés megtekintésére.
Különböző foglalkozású emberek munkája.
Gyakorlat: Építési anyagok gyűjtése.
2. Az építésen dolgozók munkája, munkaeszközei I. Az alaptól a tetőig. A mérnök, a kőműves, ács, tetőfedő munkája és megismertetése.
3. Az építésen dolgozók munkája, munkaeszközei II. A belső munka, az ott dolgozók munkája, munkaeszközei.
4. Gyakorlat: Közös gyűjtemény, összeállítása.
5. Összefoglalás és rendszerezés.

Az ipari munkával kapcsolatosan a 2. és 5. órát dolgoztuk ki. Itt tudjuk legjobban bemutatni a korszerű audiovizuális eszközök helyes felhasználását és az okta-

tó-nevelő munkába való tervszerű beépítését. *Diafilmet, magnetofont* a 2. órában, *tv-adást* az 5. órában használunk.

A 2. órában a *csoportfoglalkozás* és a *feladatlapos megoldás* együtt az audio-vizuális közléssel indítékokat ad a gondolkodási folyamathoz, és jelentősen *aktivizálja* a tanulókat. Az 5. órában azt kívánjuk bemutatni, hogy a tv-adás hogyan használható fel az ipari munkáról tanultak összefoglalására és az ismeretek kiegészítésére, rendszerezésére, hangsúlyozva, hogy a „mozizás és tévé-nézés” helyett a módszerek komplexitására van szükség.

A *mezőgazdasági munka* feldolgozására a tanmenet a 4 órát a következő sorrendben adja:

1. Tanulmányi séta a mezőgazdasági munkák megfigyelésére. A gépek munkája.
2. A mezőgazdasági dolgozók munkája.
3. A gépek szerepe a mezőgazdasági munkában.
4. A munkahelyekről és foglalkozásokról tanultak összefoglalása.

Ebből a 2. és 3. órát dolgoztuk ki. E konkrét anyagon szemléltetni kívánjuk mezőgazdaságunk fejlődését, a közös gazdálkodás előnyeit, a korszerű gépek jelentőségét. Itt is arra törekszünk, hogy példát adjunk a korszerű szemléltető eszközök (diafilm, tv, magnó) felhasználására. Itt a tv-adás ismeretkiegészítő felhasználási módját kívánjuk bemutatni, valamint a cselekedtető oktató-nevelő munkát a tanulók fokozottabb aktivitásával.

Gulácsy Éva
Tanítóképző Intézet, Kaposvár

2. OSZTÁLY

Téma: Munkahelyek, foglalkozások. — Az építkezés.

Anyag: Az építésen dolgozók munkája, munkaeszközeik.

A tanítás célja:

1. A sétán látott építési dolgozók munkájának (mérnök, kőműves, ács, tetőfedő) és azok munkaeszközeinek megismertetése.
2. A látottak 3–4 mondatban való összefüggő elmondása.

Nevelési feladatok:

A fizikai és szellemi munkások együttműködésének fontossága. Csak jó közösségi munka hozhat jó eredményt. A szellemi és testi munkavégzéshez testi erőnlét és gondolkodási készség szükséges.

Didaktikai feladatok:

Ellenőrzés, tényanyaggyűjtés, elemzés, általánosítás, megszilárdítás, gyakorlás.

Szemléltetés:

Tanulmányi séta az építkezés megtekintésére, tv, magnó (rádió, újság), táblai rajz, környezetisméreti munkafüzet, diafilm, tervrajzok, makettek, építési anyagok: homok, cement, mész, víz, folyamkavics, fa, pala, cserép, huzalok.

Építési eszközök: vonalzó, papír, ceruza, függőőn, vízszintező, kőműveskanál, kőműveskalapács, simító, szekerce.